

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.785/2010/8. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Tóth Csaba ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve, címe I. rendű és II.rendű felperes neve, címe II. rendű felpereseknek - a **gazdálkodó szervezet neve, címe** székhelyű, ügyintéző: az elsőfokú eljárásban Dr. **V. P.** ügyvéd (címe), a fellebbezési eljárásban Dr. **E. T.** ügyvéd (címe) által képviselt Magyar Állam alperes ellen tulajdonjog megállapítása iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 23.P.21.670/2010/7. sorszámú ítélete ellen az alperes által 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét megváltoztatja, mellőzi az alperes kötelezését elsőfokú perköltség fizetésére a felperesek javára és úgy határoz, hogy elsőfokú eljárási költségeiket a felek maguk viselik.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 nap alatt személyenként fizessenek meg az alperesnek 1 250 (Egyezerkettőszázötven) forint általános forgalmi adót is tartalmazó 6 250 (Hatezerkettőszázötven) forint fellebbezési eljárási költséget és külön felhívásra térítsenek meg az államnak személyenként 9 000 (Kilencezer) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A 2002. április 16-án elhunyt **H. G. L.** hagyatékát Dr. **T. E.** t.-i közjegyző jogerős hagyatékátadó végzésével az alperesnek, mint szükségképpen törvényes örökösnek adta át.

A hagyaték részét képezte a sz.-i ..7 helyrajzi szám alatti ingatlan 1/1 arányú tulajdoni hányada, a **sz.-i ..24** helyrajzi számú ingatlan 2/4 tulajdoni hányada, továbbá az **hitelintézet Sz.-i** Fiókjánál vezetett gyámhatósági betétkönyvben elhelyezett 398 716 Ft betét az időközi kamatokkal, valamint a hagyatékátadó végzésben megjelölt ingóságok.

A hagyatékhoz tartozó ingatlanokra az ingatlan-nyilvántartásban az alperes tulajdonjogának bejegyzése megtörtént.

Az alperesnek hagyatéki teherként és a hagyaték megszerzésének költségeként 883 000 Ft kiadása keletkezett a hagyatékból származó 723 905 Ft készpénz bevétellel fedezett költségét meghaladóan.

A felperesek kereseti kérelmükben kérték megállapítani, hogy egymás között egyenlő arányban megszerezték a néhai hagyatékát törvényes öröklés jogcímén. Kérték a körzeti földhivatal megkeresését az ingatlanokra az alperes tulajdonjogának törlése és a maguk tulajdonjogának bejegyzése végett. Kérték kötelezni az alperest kiürített állapotban az ingatlanoknak 30 napon belüli birtokba adására és az ingóságok átadására, valamint perköltség megfizetésére.

Az alperes érdemi ellenkérelmében a felperesek törvényes örökösi minőségét nem vitatta, egyidejűleg viszontkeresetet támasztott a felpereseknek a hagyatékkal kapcsolatosan felmerült, bevétellel nem fedezett 883 000 Ft kiadása, valamint ennek törvényes mértékű késedelmi kamata és perköltség egyetemleges megfizetésére kötelezése iránt.

A felperesek javára kérte perköltségben marasztalását mellőzni szükségképpen örökösi voltára hivatkozva.

A felperesek az alperes viszontkeresetét teljes egészében elismerték.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy az I-II. rendű felperesek az örökhagyó hagyatékához tartozó ingatlanok tulajdoni hányadát $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ arányban törvényes öröklés jogcímén megszerezték, megkereste a M.-i Körzeti Földhivatalt a felperesek tulajdonjogának bejegyzése végett.

Kötelezte az alperest, hogy az ingatlanokat 30 napon belül ingóságaitól kiürített állapotban adja a felperesek birtokába.

Ezt meghaladóan a felperesek keresetét - az ingóságok kiadására és a pénz megfizetésére vonatkozó részében - elutasította.

Kötelezte a felpereseket egyetemlegesen az alperes javára 883 000 Ft tőke és törvényes mértékű kamata megfizetésére, amely rendelkezését előzetesen végrehajthatóvá nyilvánította.

Kötelezte az alperest a felperesek javára személyenként 150 000 Ft perköltség, a felpereseket az állam javára személyenként 14 600 Ft kereseti illeték megfizetésére.

Ítéletének indokolásában az érdemi döntést a felek elismerő nyilatkozataival indokolta. A perköltségviselésről a Pp. 81. §-ának (1) bekezdését alkalmazva határozott azon indokkal, hogy a Pp. 78. §-ának (1) bekezdésébe foglalt per-költségviselési szabály alól annyiban van helye kivételnek, amennyiben a 80-83. §-ok eltérően rendelkeznek vagy a törvény egyéb, kifejezett rendelkezése a költséget a per eldöntésétől függetlenül másnak a terhére rója.

Megállapította, hogy az alperes a perre okot adott. Az első érdemi tárgyaláson ugyanis a felperesi keresetet teljes egészében nem ismerte el, azzal szemben viszontkereseti kérelmet terjesztett elő, így a bíróságnak a kereseti kérelemről és a viszontkereseti kérelemről érdemben, ítélettel kellett határoznia.

Megállapította, hogy az alperes a viszontkeresetben teljes egészében pernyertes lett, a felperesek pernyertessége részben, 7 450 000 Ft erejéig volt megállapítható. Erre, valamint arra a tényre figyelemmel, hogy a perben a viszontkereseti kérelmet a felperesek azonnal elismerték, az alperes pedig a felperesek örökösi minőségét nem vitatta, az alperes által a

felpereseknek perköltségként fizetendő jogi képviseleti díjat a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdés a) pontját és (6) bekezdését alkalmazva a bíróság által megállapíthatónál mérsékeltebb összegben határozta meg és figyelemmel volt a felpereseknek a perindítással felmerült készkiadásaira is.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása és elsődlegesen az alperes perköltségben marasztalásának mellőzése, másodlagosan a felperesek javára általa fizetendő perköltség jelentős mérséklése, továbbá a felpereseknek első- és másodfokú eljárási költségben marasztalása iránt az alperes élt fellebbezéssel. Indokként előadta, hogy a felperesek törvényes örökös minőségét az első tárgyaláson elismerte, a felek között a hagyatékba tartozó vagyontárgyak körét illetően vita nem volt. Az alperes a Ptk. 599. §-ának (3) bekezdése alapján szükségképpen törvényes örökös, akit a Ptk. 674. §-ának (1) bekezdése szerint az örökség visszautasításának joga nem illet meg. A PK. 262. számú állásfoglalás értelmében a teljes hatályú jogerős hagyatékátadó végzés az abban megjelölt örökösnek e minőségét és örökségének tárgyát igazolja mindaddig, amíg a bíróság peres eljárásban hozott határozattal - anélkül, hogy új hagyatéki eljárás lefolytatására kerülne sor - másként nem dönt. Ebből következően a felperesek törvényes örökös minőségét csak peres eljárásban érvényesíthették, és csak a bíróság dönthetett ebben a kérdésben. Az alperesnek, mint szükségképpen örökösnek nincs lehetősége bírósági eljárás nélkül a törvényes örökös minőség elismerésére. Álláspontja szerint az alperes az első tárgyaláson elismerte a felperesi követelés jogalapját, eleget tett a Pp. 80. § (1) bekezdésében rögzített követelménynek, így az elsőfokú bíróságnak a felperesek perköltségigényét el kellett volna utasítania és a felpereseket kellett volna az alperes költségeiben marasztalni. Álláspontja alátámasztásaként hivatkozott a BDT 2010. évi 4. számában a Fővárosi Ítéltáblától közölt eseti döntésre.

A felperesek által javára fizetendő ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (1) bekezdése alapján kérte megállapítani azzal, hogy az alperesi jogi képviselő áfa-alany.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme elsődlegesen az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezésének helybenhagyására, másodlagosan akkénti megváltoztatására irányult, hogy a felek a perrel kapcsolatos költségeiket maguk kötelesek viselni. Hivatkoztak arra, hogy a felperesek sem adtak okot a perre. A jogszabályi rendelkezések értelmében ugyanis az örökös minőségük szükségszerűen csak perben állapítható meg, melynek költségeit az alperes csökkenthette volna perbeli egyezség megkötésével, amelynek jogszabályi akadálya nincs.

Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés b) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az elsőfokú ítéletnek a perköltségre vonatkozó rendelkezésén kívüli nem fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. §-ának (2) bekezdésére figyelemmel nem érintette. A perköltség fizetésére kötelezésének mellőzésére irányuló alperesi fellebbezési kérelmet alaposnak találta.

A hagyatéki eljárásról szóló, a jelen perben még irányadó 6/1958. (VII. 4.) IM rendelet (a továbbiakban: He.) 4. §-ának (1) bekezdése, valamint (2) bekezdésének a) és b) pontjai,

továbbá 31. §-a alapján ingatlanvagyon és amennyiben nincs ismert örökös, 300 000 Ft-ot meghaladó ingó vagyon esetén a hagyatéki eljárás kötelező. A He. 52. §-ának (1) bekezdése alapján a közjegyző a hagyatéki eljárásban hivatalból is köteles megállapítani, hogy a hagyatékra kik és milyen címen támaszthatnak igényt. A He. 57. §-ának (1) bekezdése, 66. §-ának (1) és (2) bekezdései, valamint a fellebbezésben is hivatkozott PK. 262. számú állásfoglalás értelmében az alakilag jogerős teljes hatályú hagyatékátadó végzés az abban megjelölt örökösök e minőségét és örökségeinek tárgyát közokirattal igazolja mindaddig, amíg a hagyatéki eljárás megismételhetősége esetén a közjegyző (He. 76/A. §) a megismételt hagyatéki eljárásban hozott határozatával, és ha ilyen eljárásra nincs lehetőség, a bíróság peres eljárásban hozott határozattal másként nem dönt. A He. 66. §-a (2) bekezdésének és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi XCLI. törvény (Inytv.) 26. §-a (8) bekezdésének kötelező rendelkezése szerint az ingatlanra vonatkozó teljes hatályú jogerős hagyatékátadó végzés alapján a közjegyző köteles az ingatlanügyi hatóságot megkeresni a jogváltásnak az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzése iránt. Az Inytv. 29. §-a alapján az ingatlan-nyilvántartásba jogok bejegyzésének olyan közokirat, teljes bizonyító erejű magánokirat vagy ezeknek a közjegyző által hitelesített másolata alapján van helye, amely a bejegyzés tárgyát képező jog keletkezését, módosulását, megszűnését igazolja.

A fenti rendelkezések együttes értelmezése alapján levonható következtetés, hogy amennyiben a törvényes örökös a hagyatéki eljárásban nem vett részt és az eljárás nem ismételhető meg, az öröklési igény csak polgári perben érvényesíthető. A jogerős hagyatékátadó végzéssel legitimált álörökös és a hagyaték iránti igénnyel fellépő nem rendezheti peren kívüli megállapodással az örökös minőséget. A felpereseknek, mint törvényes örökösöknek e minőségük megállapítása iránt a keresetet szükségszerűen elő kellett terjeszteniük, azt az alperes semmiképpen nem háríthatta el. Az alperes a Ptk. 599. §-ának (3) bekezdése és 674. §-ának (1) bekezdése alapján szükségképpen törvényes örökösként vett részt a hagyatéki eljárásban, akit az örökség visszautasításának joga sem illetett meg. A peren kívüli egyezségkötés jogszabályi kizártsága folytán a perindítás szükségszerű volt, azt a felek egyike sem háríthatta el, így az alperes a perre okot nem adott. A felperesek költségeként az elsőfokú eljárásban felmerült készkiadás (a tulajdoni lap és az anyakönyvek költségei), valamint a jogi képviseleti díj tehát nem az alperes magatartása miatt, hanem kizárólagosan annak következményeként merült fel, hogy a felperesek a hagyatéki eljárásban nem vettek részt, így az örökös minőségüket csak perben érvényesíthették.

Az ezzel kapcsolatban felmerült költségük valójában a hagyaték megszerzésének költsége, ami a Ptk. 677. §-ának (1) bekezdés b) pontja és 679. §-ának (1) bekezdése szerint az örökös terhelő hagyatéki tartozásnak minősül. A Ptk. 677. §-ához fűzött magyarázat szerint is hagyatéki költségek a hagyaték megszerzésével, biztosításával és kezelésével járó szükséges költségek. Így a hagyaték megszerzésével kapcsolatos költségek közé tartozik mindaz a kiadás, ami a hagyatéki vagyontárgy tulajdonba vételéhez vagy birtokba vételéhez szükséges (például az előzetes intézkedések, levelezés költsége, az esetleges öröklési per költsége). /Polgári Törvénykönyv Magyarázata, KJK-KERSZÖV Kiadó Kft. Budapest, 2004., II. kötet, 2613. oldal/

A Pp. 80. §-ának (1) bekezdése értelmében az az alperes, aki a perre okot nem adott és a követelést az első tárgyaláson elismerte, a pernyertes felperes javára perköltség fizetésére nem kötelezhető.

Az ügyben az elsőfokú bíróság egyetlen tárgyalást tartott. Az alperes már a tárgyalást megelőző írásbeli nyilatkozatában és a tárgyaláson is a felperes keresetének jogalapját és a hagyatékhoz tartozó vagyontárgyakat is elismerte, így az alperes sem az anyagi jogi, sem az eljárási szabályok alapján a felpereseknek a perindítással felmerült költségei megfizetésére nem kötelezhető.

Ezt támasztja alá egyébként a BDT. 2010. évfolyamában 2243. sorszám alatt közzétett eseti döntés is.

Miután a peren kívüli megegyezhetőség jogszabályi lehetősége hiányában a perindítás a felek pert megelőző magatartása által nem befolyásolható szükségszerűség volt, így azt a felperes sem kerülhette el, az ítéletábla úgy határozott, hogy a felek az elsőfokú eljárási költségeiket maguk kötelesek viselni.

Az alperes a Ptk. 677. §-ának (1) bekezdés b) és c) pontjai, valamint a 679. § (1) bekezdése alapján a felpereseket terhelő hagyatéki terhet érvényesített viszontkeresetében, ami az egyazon perben érvényesítés esetében is az alperes önálló keresetének és nem a keresettel szembeni ellenkezésnek minősült, és pusztán célszerűségi, pergazdasági oka volt az egyazon perben való elbírálásnak. Viszontkeresetéből 723 935 Ft a keresettel szemben álló beszámítási igénynek volt tekintendő, ezekből a felperesek egyébként jogalapjában alapos, az ingók és a pénzösszeg kiadására irányuló keresete alaptalannak bizonyult, s az alperes alapos beszámítási igénye következtében mind a felperesek, mind az alperes követelése a beszámítás erejéig a Ptk. 296. §-ának (2) bekezdése alapján megszűnt és a viszontkereset csak a beszámítottan felüli alperesi követelésre korlátozódott. A felperesek mind a beszámítási igényt, mind a viszontkeresetet elismerték.

A Pp. 80. §-ának (1) bekezdését a felperesekre alkalmazva a viszontkeresetben ők minősültek alperesnek, ezért perköltségben a viszontkeresetben elszenvedett pervesztességük után az alperes javára nem maraszthatók. A költségekre egyébként peren kívül és a perben is lehetőség lett volna az egyezségkötésre, arra azonban adat nincs, hogy azt a felek bármelyike is kezdeményezte volna. A költségekben való érdemi döntés azonban a felek egyikének sem okozott perköltségként elszámolható többletköltséget.

Az ítéletábla a fenti indokok szerint az alperes elsődleges fellebbezési kérelmét találta alaposnak és az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint megváltoztatta.

Az alperes fellebbezése sikeres volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a felperesek fellebbezési eljárási költséget kötelesek az alperesnek fizetni a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (1) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-a alapján a rendelkező rész szerint megállapított összegben.

A fellebbezett pertárgyérték az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség összege volt, amely illetékalap után a felperesek kötelesek az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján az államnak utólag megtéríteni az 1990. évi XCIII. törvény 46. §-ának (1) bekezdése szerinti mértékben.

Észrevételezi az ítéletábra, hogy a Ptk. 679. §-ának (1) bekezdése alapján a felperesek, mint örökösök az alperes javára megítélt tartozásukért a hagyaték tárgyaival és annak hasznaival felelnek, melyről való rendelkezés az elsőfokú bíróságnak hivatalbóli kötelezettsége lett volna, amit elmulasztott. Az ítélet kiegészítésének elrendelése a Pp. 225. §-ának (6) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság hatáskörébe tartozik.

D e b r e c e n, 2011. január 18.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -